

เทคนิคในการวาดภาพแสดงเรื่องธรรมชาติสู่ศิลปะ

ความหมายของการวาด **ภาพสื่อความหมาย**

ภาพสื่อความหมาย [1]

หมายถึง ภาพที่วาดขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อแสดงเรื่องราวต่างๆ จากประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อม ที่ช่วยส่งเสริมอธิบายส่วนที่เป็นข้อความ หรือเนื้อหาสาระนั้นๆ ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น **ภาพประกอบเรื่อง** เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ใช้ถ่ายทอดเพื่อการสื่อความหมายนั้น

ภาพประกอบเรื่อง (ILLUSTRATION)

หมายถึง ภาพวาดที่เขียนขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาสาระสอดคล้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำหนดไว้ สามารถช่วยส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ต่อเรื่องราวต่างๆ ได้ เช่น ภาพวาดประกอบเรื่องจากศาสนา วรรณคดี นิทาน นวนิยาย บทเรียน คำบอกเล่า และเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

การตัดสินครั้งสุดท้าย

ผลงานของ **ไมเคิลแองเจโล** แสดงภาพพระเยซูยกพระหัตถ์ขวาตัดสินคนชั่วให้ได้รับผลกรรมที่ก่อไว้ ยื่นพระหัตถ์ซ้ายดึงคนดีเข้าหาเพื่อให้เทวทูตนำขึ้นสวรรค์

ภาพประกอบเรื่องจากวรรณกรรมเรื่อง ลักษณะวงศ์ของ**สุนทรภู่** [2]

วาดโดย คำนำพล ชานันโท แสดงเนื้อหาตอนทำวีรกรรมฆ่าพญายักษ์ ร่ายมนต์สะกดให้พระลักษณวงศ์หลับ ส่วนพระนางสุวรรณอำ
ภา ตกพระทัย เมื่อตื่นขึ้นเห็น พญายักษ์

แพเมดูซา (THE RAFT OF THE MEDUSA)

ผลงานของ เตโอดอร์ เซรีโก (THEODORE GERICAULT) เป็นภาพที่วาดขึ้นจากจินตนาการ ซึ่งได้รับข้อมูลมาจากคำบอกเล่า
ของผู้รอดชีวิตจากการอัปปางของเรือฟริเกต เมดูซา ที่ต้องลอยแพผจญชะตากรรมอยู่ 12 วัน ด้วยความทุกข์ทรมาน และดีใจเมื่อ
พวกเขามองเห็นฝั่ง

ความเป็นมาของภาพประกอบเรื่อง

ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ได้พบว่ามนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์มีการวาดภาพเพื่อเล่าเรื่อง หรือเหตุการณ์มาเป็นเวลานานกว่าหมื่นปี
จากหลักฐานที่ค้นพบในผนังถ้ำลาสโกของ **ประเทศฝรั่งเศส** [3] เป็นภาพฝูงควายไบซัน ฝูงม้า และกวาง นอกจากนี้ยังพบในถ้ำ
อัลตามิราของ **ประเทศสเปน** [4] ที่มีภาพลักษณะคล้ายคลึงกัน สันนิษฐานว่าวาดขึ้นเพื่อบอกเล่าเกี่ยวกับเรื่องราวฝูงสัตว์ การล่าสัตว์
และเพื่อเป็นการปลุกขวัญสร้างกำลังใจในการล่าสัตว์

ภาพวาดในผนังถ้ำลาสโก (LASCAUX CAVE) ใน**ประเทศฝรั่งเศส**

ในยุคต่อมาได้มีการวาดภาพประกอบเพื่อเล่าเรื่องในตำนาน ประวัติบุคคล ศาสนาและความเชื่อ ใช้ตกแต่งงานสถาปัตยกรรมและ วาดลงในหนังสือ งานที่วาดตกแต่งสถาปัตยกรรม เช่น ภาพวาดตกแต่งห้องเก็บศพ **ฟาโรห์** [5] ในปิรามิดสมัยอาณาจักรเก่าของ อียิปต์ ภาพวาดบนฝาผนังและเพดานโบสถ์ซีสทีน วาดกัน กรุงโรม ของไมเคิลแองเจโล สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาใน**อิตาลี**   [6] และภาพวาดเรื่องราวเกียรติที่ระเบียงรอบพระอุโบสถ**วัดพระศรีรัตนศาสดาราม** [7] กรุงเทพมหานครของไทยในสมัย รัตนโกสินทร์ เป็นต้น งานที่วาดลงในหนังสือ เช่น ภาพวาดในหนังสือแห่งความตายของชาวอียิปต์ในสมัยโบราณทำขึ้นเพื่อเก็บไว้ใน หลุมศพไว้ให้ผู้ตายไปใช้ในโลกต่อไป ภาพประกอบหนังสือของ**อริสโตเติล** [8] ตลอดจนมหากาพย์อิลเลียดของโฮเมอร์ในยุค คลาสสิก เป็นต้น

การล่าสัตว์ปีก ภาพวาดเล่าเรื่องจากสุสานของพระเจ้าอะเมนเฮมเฮบเมืองธีบส์ประเทศอียิปต์

จิตรกรรมไทยเรื่องราวเกียรติ

เป็นภาพประกอบเรื่องในวรรณคดี ที่ถูกนำมาใช้ประดับตกแต่งรอบระเบียงพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

วิวัฒนาการภาพประกอบเรื่องได้ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยของวิถีชีวิต และความก้าวหน้าในเรื่องวัสดุ กลวิธีการสร้างสรรค์และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทางการพิมพ์ ปัจจุบันภาพประกอบเรื่องจึงได้เปลี่ยนแปลงมาปรากฏในหน้าหนังสือสิ่งพิมพ์ต่างๆ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเนื้อที่หลากหลย

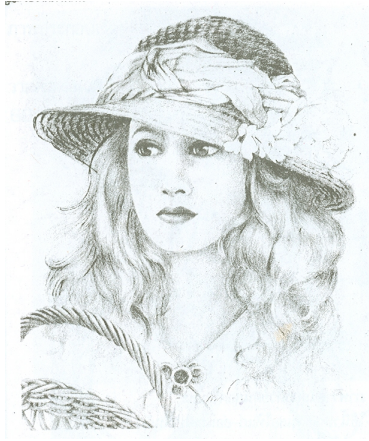
การสร้างภาพประกอบเรื่องในงานสิ่งพิมพ์ แบ่งตามประเภทการสร้างสรรค์ได้ 2 ลักษณะคือ

1. **ลักษณะภาพประกอบเรื่องแบบวาดเส้น (DRAWING ILLUSTRATION)** เป็นภาพที่ใช้กลวิธีการสร้างสรรค์ของการวาดเส้นด้วยวัสดุที่สามารถขีดเขียนได้โดย เช่น ดินสอคำ ปากกาและหมึกดำ เป็นต้น ลักษณะภาพที่ถ่ายทอดเป็นแบบลายเส้น และแบบแรเงา ดังตัวอย่างภาพ

ภาพวาดประกอบเรื่องแบบลายเส้นของ **เหม เวชกร**

เป็นภาพแสดงเนื้อหาตอน **พระเจ้ารามคำแหงมหาราช** [9] ให้สลักอักษรไทยที่ทรงประดิษฐ์ ลงในหลักศิลาจารึก

ภาพประกอบเรื่องแบบแรงา วาดด้วยดินสอดำ

2. ลักษณะภาพประกอบเรื่องแบบระบายสี (PAINTING ILLUSTRATION) เป็นภาพที่ใช้กลวิธีการสร้างสรรค์จากการระบายสี เพื่อเพิ่มคุณค่าความงาม และถ่ายทอด **จินตนาการ** อารมณ์ให้ได้ใกล้เคียงกับความต้องการของผู้วาด สีที่ใช้มีหลายชนิด เช่น สีน้ำ สีฝุ่น สีโปสเตอร์ สีดินสอหรือดินสอสี และสีชอล์ก เป็นต้น

ภาพประกอบเรื่องประวัติศาสตร์ป็น ชื่อ **เลโอนาร์โด ดา วินชี** [10]

แสดงเนื้อหาตอนชาวคภาพโมนาลิซาโดยมีดนตรีบรรเลงขับกล่อม และการแสดงจำอวดประกอบ ทั้งนี้เพื่อให้เธอเกิดความเพลิดเพลิน

ภาพประกอบเรื่องแสดงกระบวนการ วาดภาพจิตรกรรมปูนเปียก ของจิตรกร ชื่อ **ราฟาเอล** ในวาติกัน

ผลงานของ **มาร์ติน** [11] เทคนิคสีโปสเตอร์

การนำเสนอเนื้อหาของภาพประกอบเรื่อง นิยมถ่ายทอดอยู่ 3 แบบ ได้แก่ แบบแสดงเนื้อหาเฉพาะตอน แบบแสดงเนื้อหาหลายตอนในภาพเดียวกัน และแบบแสดงเนื้อหาต่อเนื่องกัน

ภาพประกอบเรื่องพระรถเมรี
ผลงานของพรเทพ เป็นภาพประกอบแบบ แสดงเนื้อหาเฉพาะตอน

ภาพโปสเตอร์โฆษณาภาพยนตร์
แสดงภาพประกอบแบบเนื้อหาหลายตอนในภาพเดียวกัน

หนึ่งในชีวิตของเด็กชายตัวน้อย ผลงานของ **นอร์มัน ร็อคเวล** [12] (1894 – 1978)
เป็นภาพแบบแสดงเนื้อหาต่อเนื่องกันของเด็กชายคนหนึ่งในวันนับแต่ต้นจนเข้าอน

หลักของการวาดภาพประกอบเรื่อง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงมีดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำเอาคุณลักษณะเด่นของ**ทัศนธาตุทางทัศนศิลป์** มาใช้ประโยชน์ในการจัดองค์ประกอบศิลป์ให้เกิดเป็นภาพที่มีความงาม และได้อารมณ์สะเทือนใจ อันเป็นการส่งเสริมการรับรู้ทางด้านสุนทรีย์
2. ภาพที่วาดต้องช่วยส่งเสริมเนื้อหาสาระและเรื่องราวช่วยดึงดูดความสนใจ ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริง และช่วยเสริม

สร้างจินตนาการ การสื่อตรงตามวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม

3. ภาพที่วาดควรให้มีขนาดใหญ่กว่าขนาดที่ใช้ตีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ เพราะถ้าต้องการให้ขนาดเล็กลงสามารถย่อได้โดยไม่เสียคุณค่าทางความงาม

4. ลักษณะภาพที่วาดต้องไม่ล่อแหลมขัดต่อการผิดศีลธรรม ผิดกฎหมาย และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม

ขั้นตอนการสร้างสรรคภาพประกอบเรื่อง มีดังนี้

1. ศึกษาเรื่องราวหรือเนื้อหาที่จะวาดภาพ เพื่อจะจับประเด็น หรือเรื่องราวที่เห็นว่าสำคัญนำมาสร้างสรรค์วาดภาพได้อย่างสอดคล้องกับเนื้อหา และอารมณ์ของภาพ ผู้วาดจึงจำเป็นต้องศึกษาลักษณะของรูปร่างรูปทรงสิ่งที่จะวาด ลักษณะการแสดงออกบนใบหน้าของคนของกิ้ว ตา ปาก และอิริยาบถท่าทาง ตลอดจนเรื่องจิตวิทยาของเส้น สี ที่จะมาช่วยเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้กับภาพ

2. เลือกใช้กลวิธีการวาดภาพ ตัดสินใจเลือกกลวิธีการวาดภาพว่าจะใช้แบบวาดเส้นหรือแบบระบายสี เพื่อให้ได้ภาพออกมามีพลังในการสื่อความหมายตามเนื้อเรื่อง และมีคุณภาพในการสื่อสาร

3. เลือกใช้วัสดุสำหรับวาดภาพให้สอดคล้องกับกลวิธีการสร้างสรรค์ เมื่อเลือกกลวิธีการวาดได้แล้ว ผู้วาดต้องเลือกวัสดุที่ใช้วาดภาพให้สอดคล้องกับกลวิธีนั้นด้วย จึงจะสามารถแสดงเรื่องราวและอารมณ์ของภาพให้เป็นไปตามเจตนาได้

4. ลงมือวาดตามกลวิธีสร้างสรรค์ที่เลือกไว้ ดูในรายละเอียดของหัวข้อเทคนิค หรือกลวิธีในการวาดภาพประกอบเรื่องแบบวาดเส้น และแบบระบายสี

เทคนิคหรือกลวิธีในการวาดภาพประกอบเรื่องแบบวาดเส้น มีดังนี้

1. หลังจากได้เรื่องราวที่จะวาด ให้จินตนาการออกมาเป็นภาพในสมองก่อน แล้วร่างภาพนั้นออกมาเป็นแบบคร่าวๆ ในกระดาษที่ใส่ออกแบบ เมื่อได้แบบซึ่งผ่านการจัดภาพเป็นที่พอใจแล้วนำมาขยายให้ได้สัดส่วนงดงาม

2. เลือกใช้กลวิธีและวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้วาด จะเป็นแบบลายเส้นหรือแบบแรเงา

3. เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับงาน จะใช้กระดาษชนิดใด ดินสอ ปากกา แท่งถ่าน หรือสีชอล์กในการวาดภาพให้เหมาะสมกับกลวิธีแบบนั้นๆ

4. กำหนดส่วนที่เป็นน้ำหนักแสงเงา ระยะเวลาของภาพ เพื่อสะดวกในการวาดต่อไป

5. หลังจากวาดภาพโดยรวมเสร็จ จึงนำภาพมาเก็บรายละเอียด และเน้นในส่วนที่เป็นจุดเด่นให้มีน้ำหนักแสงเงามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เทคนิคหรือกลวิธีในการวาดภาพประกอบเรื่องแบบระบายสี

1. ขั้นตอนนี้เหมือนกับแบบวาดเส้นในข้อ 1

2. ตัดสินใจเลือกใช้กลวิธีการระบายสี จะใช้แบบสีน้ำ สีโปสเตอร์ สีฝุ่น สีดินสอ หรือสีชอล์ก

3. กำหนดส่วนที่เป็นน้ำหนักของสี แสงเงา และระยะเวลาของภาพ

4. ระบายสีตามกลวิธีที่เลือกใช้ โดยคำนึงให้ภาพมีระยะใกล้ไกล มีมิติที่งดงามสมจริง

5. เมื่อระบายสีเสร็จโดยรวมแล้วจึงนำภาพมาตกแต่งเน้นส่วนสำคัญให้เกิดความสวยงามเด่นชัดขึ้น

ภาพนอร์มัน ร็อคเวลล์ นักวาดภาพประกอบเรื่องชาวอเมริกัน กำลังเก็บรายละเอียดตกแต่งภาพวาดชื่อไอ้หนูร้านโซดา
 ของตนให้มีความงามเด่นชัด

 วิดีโอเพิ่มเติม ผลงานของนอร์มัน ร็อคเวลล์

<http://www.youtube.com/watch?v=NyZZvp6RNs>

ขอขอบคุณที่มาของรูปภาพ : หอสมุดแห่งชาติ

1. <http://www.youtube.com/watch?v=1se0fDW9Ht0>
2. <http://archive.voicetv.co.th/content/16216>
3. <http://www.youtube.com/watch?v=TNpgCzhkb9Q>
4. <http://www.youtube.com/watch?v=JDzNMaVAVpQ>
5. <http://www.youtube.com/watch?v=3xzKQ9fbYCM>
6. <http://www.youtube.com/watch?v=2bySJpP8pVA>
7. <http://www.youtube.com/watch?v=NuYnALEPA4Q>
8. <http://www.youtube.com/watch?v=a7RRzjvcy0E>
9. <http://www.youtube.com/watch?v=IlmrIkj0oK8>

10. <http://www.youtube.com/watch?v=qdsJLSpIHxs>

11. <http://www.youtube.com/watch?v=MYi3E9USe7M>

12. <http://www.youtube.com/watch?v=NyZZvpn6RNs>

